POWERPORT

Datum: 11 november 2026
Aan: Stuurgroep Powerport regio Moerdijk

Onderwerp
Voorgestelde opdracht aan de Powerport organisatie (DO en kernteam) voor op te pakken acties en processen tot aan het besluit.

Aanleiding
In het bestuurlijk overleg Powerport regio Moerdijk van 29 juni 2026 zijn afspraken gemaakt over een gezamenlijk vervolgproces voor de Powerport regio Moerdijk en hoe om te gaan met het nieuwe scenario en het originele scenario met twee varianten (oostelijke en zuidoostelijke ontwikkelrichting). Daarbij is afgesproken om gezamenlijk toe te werken richting een besluit.

Begin september heeft een gesprek plaatsgevonden tussen staatsecretaris van Klimaat en Groene Groei Jo-Annes de Bat, gedeputeerde Wilma Dirken namens de provincie Noord-Brabant en wethouder Danny Dingemans namens de gemeente Moerdijk. Hierin is afgesproken dat de focus van de uitwerking komt te liggen op het nieuwe scenario. De Kamerbrief over Powerport regio Moerdijk van 10 november 2026 beschrijft de Rijksinzet voor het gebied. De Rijksinzet wordt ook in de Nota Ruimte opgenomen, de langetermijnvisie op de ruimtelijke inrichting van Nederland. In de verdere uitwerking wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden deze opgave binnen het nieuwe scenario kan worden ingepast en of daarbij aan de gestelde randvoorwaarden kan worden voldaan. Ook worden de regionale opgaven en belangen in kaart gebracht en meegenomen in deze afweging. De gemeente Moerdijk brengt daarbij geen eigen aanvullende uitbreidingsopgave voor het haven- en industriecluster in. Het DO wordt gevraagd uit te werken hoe en waar de behoeftestelling van Rijk en regio ingepast kan worden, hoe dat geloofwaardig qua omvang en in de tijd neergezet kan worden én hoe de op 29 juni bevestigde randvoorwaarden worden ingevuld en geborgd. Met dit onderzoek en bijbehorende participatie wordt toegewerkt naar een volgend bestuurlijk moment waarbij wordt besloten door Rijk en regio of het nieuwe scenario leidt tot een toekomstbestendig perspectief voor zowel de dorpskernen in de regio Moerdijk als het haven- en industriecluster Moerdijk.

De Amervisie maakt onderdeel uit van de bredere gebiedsontwikkeling van de Powerport regio Moerdijk. De Amervisie zal impact hebben op de omliggende gebieden van het Amergebied; ontwikkelingen in de omliggende gebieden van het Amergebied zullen omgekeerd ook invloed hebben op het Amergebied. De Amervisie wordt dan ook in samenhang met de bredere gebiedsontwikkeling van de Powerport regio Moerdijk uitgewerkt. De opgave voor het Amergebied blijft onveranderd ten opzichte van eerdere besluitvorming binnen Powerport regio Moerdijk. Er worden geen aanvullende ruimteclaims op het grondgebied van de gemeente Geertruidenberg gelegd.

Met betrekking tot het Agrarisch Landschap wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van het plan van aanpak. Ook voor de gemeente Drimmelen blijft de opgave onveranderd. Rijk en regio hebben op 29 juni 2026 erkend dat de gemeente Drimmelen de positie inneemt als blauwgroene zone tussen Moerdijk en Geertruidenberg met de volgende begrenzing voor grootschalige ontwikkelingen: spoorzone aan de westkant en de Amertak aan de oostkant. De gemeente Drimmelen is wel in beeld voor diverse tracés van energie-infrastructuurprojecten, maar er worden geen aanvullende ruimteclaims op het grondgebied van de gemeente Drimmelen gelegd.

Deze bestuurlijke opdracht beschrijft het ‘wat’ en ‘waarom’ van het vervolgproces van de hele gebiedsontwikkeling Powerport. De planning en inrichting van het proces worden de komende tijd verder uitgewerkt in de bijbehorende plannen van aanpak. Er worden drie afzonderlijke, maar samenhangende plannen van aanpak opgeleverd: een voor Moerdijk, een voor het Amergebied en een voor het agrarisch landschap. De inhoudelijke uitwerking, planning, communicatie en participatie worden onderling afgestemd. De bestuurlijke opdracht loopt tot het bestuurlijke moment waarop over het scenario voor Moerdijk wordt besloten. Dat besluit is breder dan Moerdijk, er worden ook besluiten genomen voor o.a. het Amergebied en het agrarisch landschap.

Bestuurlijke opdracht

De opdracht is erop gericht de inhoudelijke basis en het afsprakenpakket op te leveren die nodig zijn voor het besluit.

<u>Opgave van het nieuwe scenario in Moerdijk</u>
Bij de verdere uitwerking wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden de opgave zoals beschreven in de Kamerbrief van 10 november 2026 binnen het nieuwe scenario kan worden ingepast, met inachtneming van de hierover gemaakte bestuurlijke afspraken. Het Rijk maakt daarbij inzichtelijk welke onderdelen van de oorspronkelijke opgave blijven, elders worden opgevangen, vervallen of onzeker zijn. Bij het onderzoek worden ook de regionale opgaven en belangen betrokken. Het plan van aanpak wordt hierop waar nodig aangepast.

POWERPORT

Datum: 11 november 2026
Aan: Stuurgroep Powerport regio Moerdijk

Inhoudelijke uitwerking van het nieuwe scenario gemeente Moerdijk richting BO Powerport
Uitgangspunt van het nieuwe scenario is het duurzaam behoud van de woonkernen in de gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg, naast een levensvatbaar haven- en industriecluster dat zich kan blijven vernieuwen en verduurzamen. De horizon 2050 ziet op de onderbouwing van de opgave en het benodigde toekomstperspectief voor het haven- en industriecluster en vormt geen einddatum voor de leefbaarheid van de woonkernen.

De centrale onderzoeksvraag is of het nieuwe scenario een uitvoerbaar en toekomstvast antwoord biedt op de nationale en regionale opgaven tot 2050, met een duurzaam leefbaar perspectief en ontwikkelmogelijkheden voor de kernen, het landelijk gebied en een levensvatbaar haven- en industriecluster dat zich kan vernieuwen en verduurzamen. Biedt het scenario tussen deze belangen een geloofwaardig en toekomstvast evenwicht? Welke maatregelen en afspraken zijn daarvoor nodig? Het kernteam en DO leveren hiervoor een gezamenlijk feitenbeeld en de beslisinformatie die nodig is voor het afsprakenpakket bij het besluit.

Onderdeel van de uitwerking is een integrale botsproef op systeemniveau. Onderzocht wordt of de voorziene functies in onderlinge samenhang en in de beoogde fasering kunnen functioneren binnen de beschikbare fysieke ruimte, milieuruimte en veiligheidsruimte, inclusief de benodigde infrastructuur en herstructurering. Daarbij worden de wisselwerking tussen het haven- en energiesysteem, de woon- en leefomgeving en het landelijk gebied (inclusief landbouw, natuur en waterberging) en de cumulatieve effecten op gezondheid, leefomgeving en veiligheid betrokken. Maak concreet welke ontwikkeling van het dorp Moerdijk en de andere kernen mogelijk blijft, welke kansen het scenario biedt en welke maatregelen en investeringen nodig zijn om die kansen te benutten. Neem hier de woningbouwplannen in mee en houd rekening met cultureel erfgoed. De uitwerking maakt inzichtelijk welke keuzes en maatregelen nodig zijn en welke knelpunten resteren. De onderzoeksvragen worden nader uitgewerkt in het plan van aanpak.

Uitwerking van oost en zuidoost en een afweging tussen de scenario's bij het BO Powerport
Uitgangspunt op dit moment is dat het oorspronkelijke scenario (met oostelijke en zuidoostelijke ontwikkelrichting) niet verder wordt uitgewerkt. Dit scenario is al tot een bepaald inhoudelijk niveau opgewerkt en er is al over geparticipeerd. Op basis van bestuurlijke afspraken wordt gezamenlijk besloten welke bestaande informatie voor Oost en Zuidoost volstaat en welke actualisatie of aanvulling eventueel nodig is om bij het besluit over een vergelijkbare informatiebasis te beschikken.

Uitwerken van randvoorwaarden voor leefbaarheid

- **Fonds voor leefbaarheid**: Doel, omvang/bandbreedte, scope, beheer en criteria voor uitkering vastleggen. Afspraken maken over wijze van vullen fonds (bv ook bijdragen vanuit opbrengsten gebiedsontwikkeling langjarig). Werk uit hoe een passend deel van de baten en investeringen terugvloeit naar de gebieden en gemeenschappen die de gevolgen van de ontwikkeling ondervinden. Maak duidelijk hoe dit bijdraagt aan hun ontwikkelperspectief.
- **Monitoring brede welvaart inclusief het meten van de maatschappelijke impact van het scenario.** Indicatoren en opzet voor monitoring zijn inmiddels vastgelegd. Voor het besluit dient een startmeting uitgevoerd te worden, Daarbij dienen nog afspraken gemaakt te worden over verantwoordelijkheden, periodieke monitoring en wijze van rapportage.
- **Regelingen voor inwoners/ondernemers**. Welke regelingen zijn bij het nieuwe scenario nodig, inclusief advies over Moerdijkregeling. Betrek de evaluatie van de Moerdijkregeling en maak duidelijk welk vangnet voor inwoners en (agrarische) ondernemers nodig is zolang onzekerheid en beperkingen voortduren, inclusief financiering, uitvoering en risicoverdeling.
- **Sociaal-maatschappelijke, juridische en financiële ondersteuning inwoners/ondernemers**. Maak een plan hoe hiervoor geld beschikbaar kan komen op korte termijn en stel regels op voor de soort ondersteuning die in aanmerking kan komen voor deze middelen.

De bestaande transitiestrategie vormt hiervoor de basis. Maak onderscheid tussen ondersteuning en maatregelen die al vóór het besluit nodig zijn en maatregelen en investeringen die samenhangen met de scenariokeuze. Maak per te wegen optie inzichtelijk welke investeringen in leefbaarheid, brede welvaart en gebiedskwaliteit nodig zijn.

POWERPORT

Datum: 11 november 2026
Aan: Stuurgroep Powerport regio Moerdijk

Uitwerken van randvoorwaarden voor de haven en economie
Werk per afgesproken randvoorwaarde uit welke maatregelen, verantwoordelijke partijen, middelen en borging nodig zijn.

- Plan van aanpak oplossen **geluidsproblematiek**. Onderzoek de impact van de opgave op de bestaande geluidscontour en de omgeving. Verken de korte- en langetermijn oplossingsmogelijkheden voor geluidsvergunningen voor bedrijven in het haven- en industriecluster. Hierbij wordt het effect van de verduurzaming op lange termijn meegenomen. Start voor de langetermijn oplossing al met een verkenning naar de doorlooptijd en (on)mogelijkheden van het vergroten van de geluidsruimte door aanpassing van de geluidscontouren, inclusief een geluidverdeelplan. Er wordt nog geen besluit genomen of de geluidscontour aangepast moet worden, maar de verkenning wordt wel gestart vanwege de lange doorlooptijd van een eventuele aanpassing.
- Verkenning naar oplossingen voor tekort aan **stikstofruimte**. Hierbij wordt aangesloten bij bestaande nationale en provinciale trajecten en stikstofpakketten. Aanvullend op het nationale maatregelenpakket worden met de provincie en andere stakeholders aanvullende, gebiedsgerichte maatregelen verkend. Daarbij geldt dat eventuele stikstofreducties die voortvloeien uit deze maatregelen niet op voorhand beschikbaar zijn voor het compenseren van de extra emissies als gevolg van de uitbreiding van het havencluster. De juridische en ecologische borging van dergelijke reducties dient afzonderlijk te worden aangetoond voordat deze kunnen worden betrokken bij vergunningverlening.
- Verdere uitwerking van het Nationaal Strategisch Profiel (NSP) voor het HiM in samenhang met de nationale ruimtelijk-economische strategie voor de energie-intensieve haven- en industrieclusters, waaronder het vaststellen van het NSP voor het HiM.
- Herstructurering: Onderzoeken randvoorwaarden toekomstbestendig HiM, waaronder de (on)mogelijkheden van herstructurering, inclusief financiële consequenties en juridische implicaties.

Juridische borging van de opgave
Impact van kleinere opgave Moerdijk voor ruimtedruk op andere clusters. Het Rijk maakt inzichtelijk waar de afgeschaalde opgave wel kan/zal landen en voert een analyse uit op (on)zekerheden omtrent de ontwikkelingen per scenario (welke onderdelen staan vast, welke zijn aannemelijk en welke onzeker) en hoe daar mee om wordt gegaan. Dit is geen opdracht aan het DO of kernteam maar dient wel als basis voor de toelichting op het nieuwe scenario en de juridische borging van de opgave van het scenario.

Borging opgave, begrenzing en ontwikkelprincipes: onderzoek welke juridische, beleidsmatige en ruimtelijke borging nodig is om de omvang en begrenzing van de voor (in ieder geval tot) 2050 afgesproken opgave vast te leggen, de duurzame leefbaarheid en ontwikkelmogelijkheden van de woonkernen en het toekomstperspectief van het haven- en industriecluster te borgen. Maak daarbij duidelijk hoe eventuele toekomstige ontwikkelingen en ruimtevragen aan deze uitgangspunten worden getoetst, zonder daarop nu vooruit te lopen met aanvullende ruimteclaims. Betrek daarbij ook afzonderlijke besluiten, projectprocedures, beleidslijnen en ruimtelijke reserveringen buiten de afgesproken begrenzing, en de borging van de fysieke en milieucontouren van het haven- en industriecluster. Betrek daarbij ook de borging van de ruimte en voorwaarden die nodig zijn voor het ontwikkelperspectief van kernen en landelijk gebied. Het Rijk geeft duidelijk aan hoe Moerdijk wordt gepositioneerd in de Nota Ruimte en de havennota. De provincie geeft duidelijk aan hoe Moerdijk wordt gepositioneerd in provinciaal beleid (voor o.a. economie en energie). Er wordt een lijst met nationale, provinciale en gemeentelijke beleidsdocumenten opgeleverd waarin aanpassingen nodig zijn om de ontwikkelingen van Powerport te borgen. Geef aan welke afspraken uiterlijk bij het bestuurlijke moment nodig zijn, wie deze vastlegt, voor welke periode en hoe de verdere uitwerking wordt geborgd. Verken daarbij of een specifieke beleidsmatige of planologische status voor de woonkernen kan bijdragen aan deze duurzame borging.

Duidelijkheid over te volgen planologische procedure na besluit. Onderzoek welke planologische procedure na het besluit wordt ingezet. Wordt er wel of geen MER uitgevoerd en met welke reikwijdte?

Gebiedsuitwerking Amer
In het Amergebied komt een groot aantal opgaven van nationale, bovenregionale en regionale belang samen. De ambitie is dat het Amergebied uitgroeit tot een energieknooppunt voor Zuid-Nederland in balans met de leefomgeving: met behoud van kwaliteit van wonen met respect voor de natuur en de wateropgave. Hiertoe wordt de bestuursovereenkomst uitgewerkt in een gebiedsperspectief Amergebied, conform de getekende intentieovereenkomst Amer d.d. 29 juni 2026. Het advies ‘zet de klokken gelijk’ voor het zomerreces 2026 heeft geleid tot een aantal aanbevelingen. Elk van de overheden heeft een appreciatie gegeven van het advies, welke

in samenhang met een gebiedsregisseur worden opgewerkt tot een gezamenlijk projectplan. Dit zal leiden tot een projectplan en herijking van de organisatievorm voor het Amergebied. In het projectplan van Amer zal ook de rol van TenneT en RWE nadrukkelijker worden beschreven. Vooralsnog is het de bedoeling hen in ieder geval op DO niveau 4 keer per jaar te spreken. Voor wat betreft de verdere inhoudelijke betrokkenheid, die evident is, worden in samenhang met de gebiedsregisseur nadere afspraken gemaakt met TenneT en RWE. In het projectplan Amer dient eveneens aandacht te zijn voor het besluit en welke beslissing op dat moment genomen dient te worden voor het Amergebied.

Agrarisch Landschap
Zoals afgesproken in het BO van 29 juni 2026 zal het plan van aanpak voor het agrarisch landschap en buitengebied verder uitgewerkt worden. Dit zal verder uitgewerkt worden in nauw overleg met de betrokken overheden, de ZLTO/BAJK en natuurorganisaties. Het ministerie van LVVN zal worden gevraagd input te leveren voor deze aanpak. De gebiedsgerichte aanpak heeft tot doel om perspectief te bieden voor de agrarische ondernemers (structuurversterking), het realiseren van een robuust bodem- en watersysteem, het verduurzamen van agrarische bedrijven, de ruimtelijke inpassing van water- en natuuropgaven als gevolg van Powerport en het versterken van het landschap. De gebiedsontwikkeling zal gekoppeld worden aan de integrale systeemanalyse en de uitwerking van eventuele scenario's. Over de inzet van capaciteit en de financiering van deze aanpak zullen afspraken worden gemaakt.

Grootschalige energie-infrastructuurprojecten
In het Powerportgebied lopen diverse studies naar de aanleg van grootschalige energie-infrastructuur. De impact van die infrastructuur is groot. Ook de gemeente Moerdijk ondervindt gevolgen van tracékeuzes en de benodigde bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, waaronder de verbindingen tussen het haven- en industriecluster Moerdijk, Krukweg, Crayestein en het Amergebied. Deze worden betrokken bij de integrale uitwerking en de botsproef. In de gemeente Drimmelen gaat het – afhankelijk van de keuzes - om een geprojecteerd ruimtebeslag van ongeveer 250 ha voor hoogspanningstracés en buisleidingen. De gesprekken die zijn opgestart om meer gebiedsgerichte coördinatie te ontwikkelen rond deze projecten zullen worden voortgezet. Concreet gaat het dan om het ontwikkelen van gebiedsgerichte communicatie, korte lijnen tussen stakeholders, afstemming in procedures en meer integratie op keuzemomenten.

Voorkeursrecht en grondverwerving
Voor nu zal het gevestigde voorkeursrecht worden gehandhaafd. We geven opdracht om te onderzoeken hoe het instrument ingezet en mogelijk afgeschaald kan worden. De uitvoering van het voorkeursrecht blijft in handen van de provincie Noord-Brabant en de gemeente Moerdijk. De afspraken die zijn gemaakt over de financiële risico's die samenhangen met grondverwerving zullen worden uitgewerkt waarbij de mogelijkheid van een risicoreserve wordt onderzocht.

Informatie en communicatie over opgave, proces en besluitvorming
De impact van de ontwikkeling op de omgeving is groot. Een zorgvuldig proces is dan ook van het grootste belang. Onderdeel van de bestuurlijke opdracht aan het DO is het uitwerken van een communicatieplan en een participatieplan tot aan het besluit met doorkijk naar na het besluit. Belangrijk is dat beide plannen op elkaar afgestemd worden. De plannen moeten in ieder geval de volgende onderdelen bevatten:

- Analyse van wat er nodig is in het bredere gebied van Powerport afgestemd op de inhoudelijke uitwerking en rekening houdend met beloftes uit eerdere participatieresultaten.
- De participatievraag en participatieruimte vaststellen, waaronder de scope en de plek op de participatieladder.
- Aanpak opstellen hoe de participatie in te richten en te organiseren.
- Borgen dat de uitkomsten van participatie meegenomen worden in de plannen.
- Aanpak hoe communicatie in te richten en te organiseren zowel over onder andere besluitvormingsproces en onderzoeken, als over de voorgenomen participatie. Te starten bij een informatieronde langs de kernen zoals eerder toegezegd.
- Een gezamenlijke kernboodschap tot in ieder geval het besluit.
- Communicatiekalender met aandacht voor timing richting besluitvorming inclusief activiteiten en producten.

- Een overzichtelijke kaart op hoofdlijnen wordt gepubliceerd. Op een later moment wordt een bestuurlijk vastgestelde kaart gemaakt met de opgave, de lijninfrastructuur ende verschillende belangen van het nieuwe scenario.
- Een te communiceren tijdlijn voor een langere periode na besluitvorming.
- Het organiseren van de afstemming tussen communicatie, participatie en omgevingsmanagement.
- Het periodiek rapporteren over voortgang, sentiment in de omgeving, kansen en risico's.

Proces en tijdlijn
Maak een indicatieve tijdlijn met de benodigde processtappen en een beoogd moment voor besluitvorming. Betrek daarin de belangrijkste bestuurlijke momenten voor Rijk, provincie, gemeenten en waterschap en bied voldoende ruimte voor afstemming met politieke en democratische geledingen. Maak de samenhang tussen planning, benodigde capaciteit en proceskosten inzichtelijk.

Organisatie en governance
Herijk de governance zodat deze goed aansluit bij de uit te voeren bestuurlijke opdracht en richt een tijdelijke projectorganisatie in voor de periode tot het besluit.

Financiën
De opdracht vraagt inzet van capaciteit en onderzoeksmiddelen. De dekking hiervan wordt betrokken bij de financiële afspraken voor de fase tot aan het besluit. Op dit moment wordt gezamenlijk gewerkt aan het nader concretiseren van het financiële afsprakenkader. De afspraken worden zo snel mogelijk met de betrokken partners afgerond, inclusief afspraken over gemeentelijke kosten en risico's. De financiële afspraken worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. De samenwerkingsovereenkomst bevat in ieder geval afspraken over proces- en personeelskosten, onderzoek en participatie, grondverwerving, regelingen en ondersteuning, monitoring en het leefbaarheidsfonds, inclusief dekking, verdeelsleutels en risicoverdeling.